

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

**PROGRAM POTPORE PROIZVOĐAČIMA SJEMENSKOG
KUKURUZA ZBOG OTEŽANIH UVJETA POSLOVANJA
UZROKOVANIH RUSKOM INVAZIJOM NA UKRAJINU**

Zagreb, kolovoz 2022. godine

1. UVOD

Žitarice su temelj prehrane ljudi i stoke jer su vrlo važna osnovna sirovina u cijelom svijetu, pa čak i relativno mali prekid u opskrbi može imati ogroman učinak na cijene i globalno tržište. Početak rata u Ukrajini dolazi u trenutku kada su cijene sjemena i repromaterijala narasle na najvišu razinu zadnjih desetljeća, budući da se tržište još nije oporavilo od COVID-19 krize, a klimatske promjene imaju sve veći utjecaj na proizvodnju žitarica.

Republika Hrvatska ima dugu tradiciju u proizvodnji sjemena žitarica, a poglavito u proizvodnji sjemenskog kukuruza. Zbog tradicije i znanja kod nas se proizvode hibridi svjetskih i domaćih kuća. U prosjeku od 2014. – 2021. godine površine pod sjemenskim kukuruzom kreću se na 1.844 ha.

Na žalost pad proizvodnje sjemenskog kukuruza na povijesno najmanje količine se očekuje u 2022. godini. Prema prvim preliminarnim rezultatima za 2022. godinu u planu je zasnivanje sjemenske proizvodnje na manje od 850 ha sjetvenih površina što nije dostatno ni za 30 % domaćih potreba za sjemenom kukuruza, a nas kao državu stavlja u situaciju ovisnosti o uvozu sjemena koje je često višestruko skuplje.

Osim velikog pada sjemenske proizvodnje kukuruza u Republici Hrvatskoj došlo je i do velikog pada u certificiranim količinama sjemena kukuruza te se u 2022. godine očekuju povijesno najmanje certificirane količinama sjemena kukuruza namijenjenog za domaće tržište.

Nedostatak nacionalne sjemenske proizvodnje kukuruza domaće tvrtke se rješavale na način da se dio proizvodnje ugovarao u državama članicama (Mađarska, Rumunjska i Slovenija), a dio proizvodnje u trećim zemljama kao što su Ukrajina, Rusija, Srbija, Kosovo i dr.

Poremećaj na jednom od najvažnijih proizvodnih područja žitarica u svijetu (Ukrajina – žitnica Europe) već sada stvara ogromnu nesigurnost i strahove od novog vala rasta cijena i nestašice.

Neminovno je da se tržišni poremećaji zadnjih nekoliko godina odražavaju i na sjemensku proizvodnju poglavito sjemenskog kukuruza, a zbog visoke cijene merkantilnih roba došlo je do drastičnih povećanja cijena sjemena kao i manjka sjemenskog kukuruza na tržištu.

Rat u Ukrajini i neizvjesne situacije u okruženju kao i nestabilno tržište upućuje na negativne trendove koji dovode do pada prihoda i rasta troškova čija je posljedica pad likvidnosti poljoprivrednih gospodarstava, što bi u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju moglo ozbiljno utjecati na održivost proizvodnje i razinu zaposlenosti u ovom sektoru poljoprivredne proizvodnje te ostalih dionika u lancu proizvodnje i opskrbe.

Nadalje, problemi sa pronalaskom radne snage, drastičnim poskupljenjem inputa u proizvodnji, nepovoljni agroklimatski uvjeti, neisplativost proizvodnje u odnosu na merkantilnu proizvodnju sve više utječu na smanjenje interesa za proizvodnjom sjemenskog kukuruza te vode u smjeru gašenja ovog oblika proizvodnje.

Ako se na vrijeme ne zaustavi ovaj negativni trend proizvođači, a i sama Republika Hrvatska će se naći u vrlo teškoj situaciji. Zbog velikog deficita sjemena kukuruza, negativni učinci izravno će se odraziti na sljedeću vegetacijsku sjetvu, a prvenstveno na sektor stočarstva zbog nedostatka stočne hrane i previsokih cijena.

Stoga je potrebno na vrijeme utjecati da se poremećaji ne odraze na drastičan rast cijena te negativan utjecaj na sjemensku proizvodnju kukuruza.

Mjera dodatnog poticanja ove proizvodnje ima za cilj premostiti sadašnju krizu, zadržati postojeću proizvodnju, spriječiti njezino potpuno gašenje te stvoriti predispozicije za oporavak.

2. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovog Programa je članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, broj 118/18, 42/20, 127/20 i 52/21).

Ovim Programom uređuje se dodjela državne potpore na temelju Komunikacije Europske Komisije – Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu slijedom agresije Rusije na Ukrajinu, koji je donesen 23. ožujka 2022. (C(2022) 1890) i objavljen u Službenom listu Europske unije (u daljnjem tekstu: Privremeni okvir – Ukrajina).

Potpore iz ovog Programa spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) te podliježu prijavi Europskoj komisiji na ocjenu u skladu sa člankom 108. stavkom 3. UFEU.

3. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa je pružanje financijske pomoći proizvođačima sjemenskog kukuruza koji su se našli pogođeni krizom izazvanom ratom u Ukrajini. Uslijed krize došlo je do velikih oscilacija cijena merkantilnog kukuruza što je dovelo do otkazivanja ranije ugovorene zahtjevne i skupe sjemenske proizvodnje kukuruza u Hrvatskoj i trećim zemljama.

U Republici Hrvatskoj u proizvodnji sjemena i distribuciji danas je ukupno angažirano 6.730 djelatnika (bez sezonskih radnika), a sjeme proizvedeno i certificirano u Republici Hrvatskoj zbog svoje kvalitete prepoznato je diljem svijeta.

Zbog tržišnih poremećaja poljoprivredni proizvođači sjemenskog kukuruza dovedeni u situaciju manjka likvidnosti ili čak potpune nelikvidnosti.

Potporom se nastoji stabilizirati tržište, sanirati pretrpljeni gubici, osigurati likvidnost poljoprivrednih gospodarstava i očuvati razina primarne proizvodnje prije pojave rata u Ukrajini. Posljedično će se zadržati postojeća razina zaposlenosti, osigurati određene količine sjemena kukuruza prvenstveno za domaće potrebe i spriječiti poremećaj u lancu opskrbe sjemenom i merkantilnim kukuruzom odnosno stočnom hranom.

4. PRIHVATLJIVE POVRŠINE

Za potporu su prihvatljive proizvodne površine na kojima se proizvodi sjemenski kukuruz i za koje je podnesen Jedinostveni zahtjev za potporu u 2022. godini. Minimalna površina pod sjemskim kukuruzom iznosi 1,0 ha.

5. KORISNICI

Prihvatljivi korisnici potpore iz ovog Programa su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga I. Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014; dalje u tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću) te velika poduzeća, koja se bave proizvodnjom sjemenskog sjemena kukuruza.

Korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) upisani su u Upisnik poljoprivrednika
- b) upisani u Upisnik dobavljača poljoprivrednog sjemena
- c) podnijeli su Jedinstveni zahtjev za potporu za površine pod kukuruzom u 2022. godini,
- d) imaju evidentiranu godišnju prijavu proizvodnje sjemena kukuruza pri Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu za 2022. godinu
- e) moraju imati uvjerenje o priznatom sjemenskom usjevu

6. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se u skladu s točkom 42. Privremenog okvira – Ukrajina dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava.

Potpore se u cijelosti financira iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Iznos potpore utvrđuje se prema prihvatljivim proizvodnim površinama na kojima se proizvodi sjemenski kukuruz i za koje je podnesen Jedinstveni zahtjev za potporu u 2022. godini.

Maksimalni iznos potpore po hektaru iznosi 5.000,00 kn

Izračun potrebne visine potpore temelji se na jednostavnom popisu potrebnih ulaganja u proizvodnju sjemena kukuruza te usporedbi koliko su ta ulaganja koštala lani, a koliko koštaju sada.

Ako se nakon zaprimanja svih pristiglih zahtjeva koji zadovoljavaju kriterije za potporom, utvrdi da je ukupni iznos zahtjeva veći od iznosa osiguranog u Državnom proračunu za ovu namjenu, jedinični iznos potpore po hektaru proporcionalno će se umanjiti.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje u tekstu: Agencija za plaćanja) na temelju podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja administrativnu obradu zahtjeva za potporu.

7. PROVEDBA PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom.

Provedba ovog Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja. Pravilnikom će se propisati uvjeti prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Program se primjenjuje na cijelom području Republike Hrvatske.

Program će se provoditi od datuma primitka odluke Europske komisije o odobrenju dodjele državne potpore.

Potpore se dodjeljuje u skladu s odredbama Privremenog okvira – Ukrajina

8. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Za provedbu ovoga Programa sredstva su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 7,5 milijuna kuna, u okviru razdjela 060 Ministarstva poljoprivrede.

9. PRAVILA O DODJELI POTPORE

Najviši iznos potpore po korisniku iznosi 35.000,00 eura kao što je propisano s točkom 42. stavak a. Privremenog okvira – Ukrajina.

Potpore iz ovog Programa mogu se međusobno zbrajati u skladu s odredbama Privremenog okvira povezanog s pandemijom bolesti COVID-a 19.

Potpore iz ovog Programa mogu se zbrajati s potporama odobrenim na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potporu de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24. 12. 2013.) ili s potporom na temelju Uredbe o poljoprivrednom izuzeću uz poštivanje odredbi o zbrajanju iz tih uredbi.

Ministarstvo će poštovati tzv. “*stand still clause*“, odnosno neće dodjeljivati potporu temeljem ovog Programa prije dobivanja suglasnosti, odnosno odobrenja Europske komisije.

Prema ovom Programu ne mogu se dodijeliti potpore poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem.

Potpore na temelju ovog Programa ne dodjeljuju se poduzetnicima na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- osobe, subjekte ili tijela posebno navedene u pravnim aktima kojima se izriču te sankcije
- poduzetnike koji su u vlasništvu ili pod kontrolom osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU ili
- poduzetnike koji djeluju u sektorima na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU, u mjeri u kojoj bi se potporom ugrozili ciljevi odgovarajućih sankcija.

Potpore se dodjeljuje najkasnije 31. prosinca 2022. godine.

10. PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE

U skladu s odjeljkom 3. Privremenog okvira Privremenog okvira – Ukrajina. Ministarstvo poljoprivrede se obvezuje poštivati obveze praćenja i izvješćivanja utvrđene u istom odjeljku.